

Ūdens Direktīva -
teorētiskais raksturojums
praktiskā un
pielietojamība

Seminārs - "Īpaši aizsargājamo teritoriju ezeru biotopi"
25-26/08/2005; Limbaži

Loreta Urtāne

ES pie ūdeņu likumdošanas izstrādes ir strādāts vairāk nekā 30 gadu periodā

→ daudz direktīvas, kuras visas kopā praksē ir grūti pielietot

- Virszemes ūdeņi dzeramā ūdens ieguvei – **75/440/EEC**,
- Dzeramā ūdens direktīva – **80/778/EEC** (aizstāta ar– **98/83/EC**),
- Zivju ūdeņu direktīva – **78/659/EEC**;
- Shellfish ūdeņu direktīva – **79/923/EEC**;
- Peldūdeņu direktīva – **76/160/EEC**;
- Direktīva pazemes ūdeņu aizsardzībai – **80/68/EEC**,
- Bīstamo vielu direktīva – **76/464/EEC** un tās meitas direktīvas;
- Pilsētu notekūdeņu direktīva – **91/271/EEC**;
- Nitrātu direktīva – **91/676/EEC**

Ūdens Direktīva - teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

- Pilsētu notekūdeņu direktīva
- Zivju ūdeņu direktīva – lašveidīgo zivju ūdeņi
- Zivju ūdeņu direktīva – karpveidīgo zivju ūdeņi
- Peldūdeņu direktīva

**Integrēta ūdens resursu apsaimniekošana ir
nepieciešama**

Ūdens Direktīva - teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

Kā risinājums **22/12/2000 ŪSD (WFD)**, kura izveido stratēģisku pamatu ūdens apsaimniekošanai pēc jauna principa

Ūdens nav komerciāls produkts kā jebkurš cits no produktu veidiem, bet drīzāk mantojums, kurš jāaizsargā, jāsaglabā un ar kuru jārīkojas kā ar mantojumu

Water is not a commercial product like any other but, rather, a heritage which must be protected, defended and treated as such

teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība Direktīvas mērķis:

Nodrošināt, ka vēlākais līdz **2015** visi ES virszemes un pazemes ūdeņi atbilst vismaz labai ekoloģiskai kvalitātei

- Sateces baseinu pieeja ir izmantota
- Princips “piesārņotājs maksā” attiecībā uz ūdens lietošanas pakalpojumiem tiek pielietots
- Bioloģiskā kvalitāte tiek izmantota ūdens kvalitātes raksturošanai
- **Instrumenti sabiedrības iesaistīšanai uz ūdens apsaimniekošanu attiecināmu lēmumu pieņemšanā**

2004:

1. Tipoloģija

2. Etalonstavoklis & slodzes

3. Ūdensobjektu izdalīšana

4. Riska objektu izdalīšana

2006:

**Operatīvais
monitorings**

2006:

**Pētnieciskais
monitorings**

2006:

**Uzraudzības
monitorings**

2006:

**Sabiedrības informēšana un
konsultācijas**

2008:

**Upju baseinu
apsaimniekošanas plānu
darba varinti**

2009:

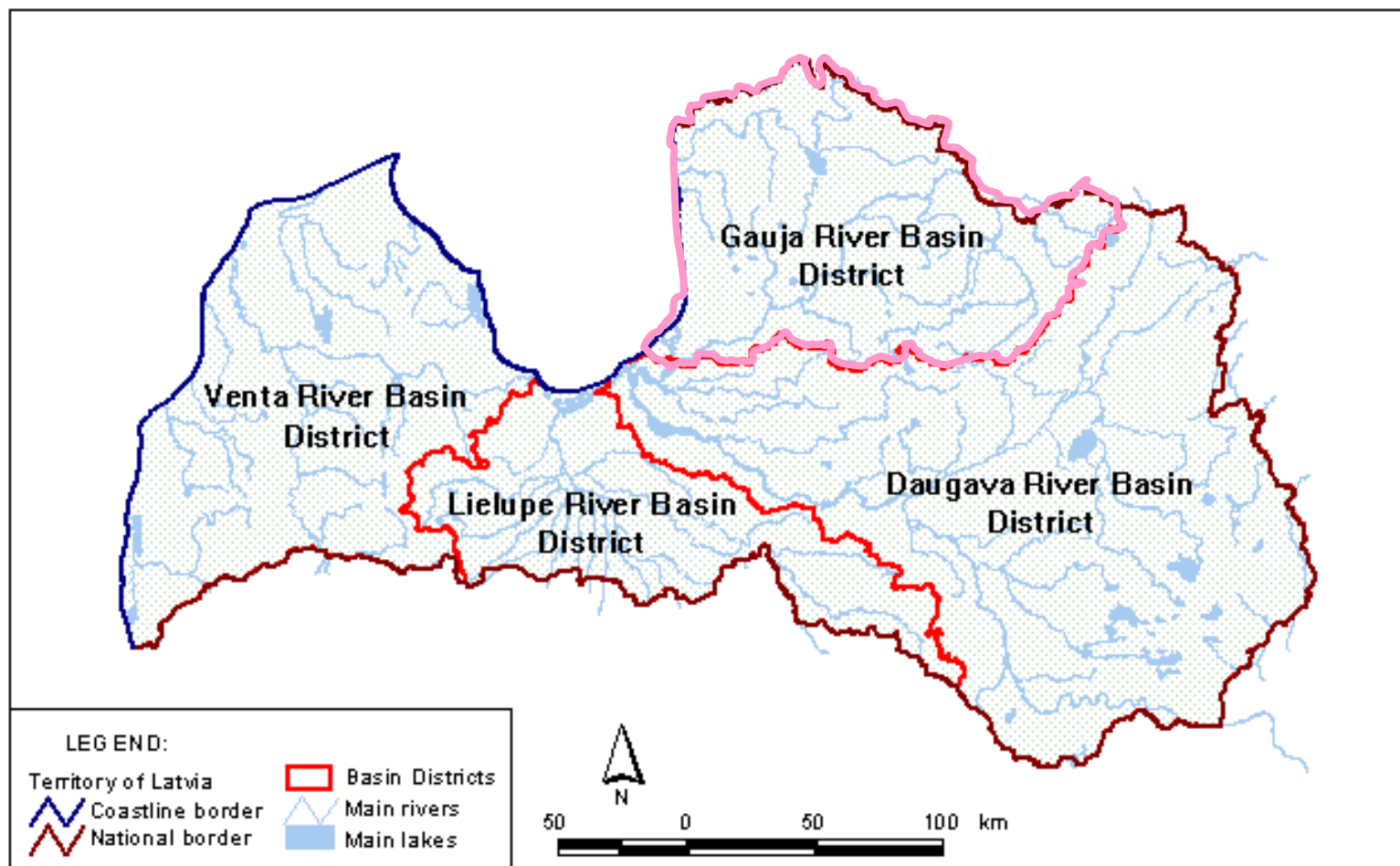
**Pasākumu programmas un
apsaimniekošanas plāni**

2012:

Pasākumu programmas dzīvē

Ūdens Direktīva - teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

2004:

1. Tipoloģija

2. Etalonstāvoklis & slodzes

3. Ūdensobjekti

4. Riska objekti

Tipoloģijas mērķis ir sagrupēt pēc bioloģiskām pazīmēm līdzīgus ūdeņus, kur cilvēku darbības ietekme nav konstatējama

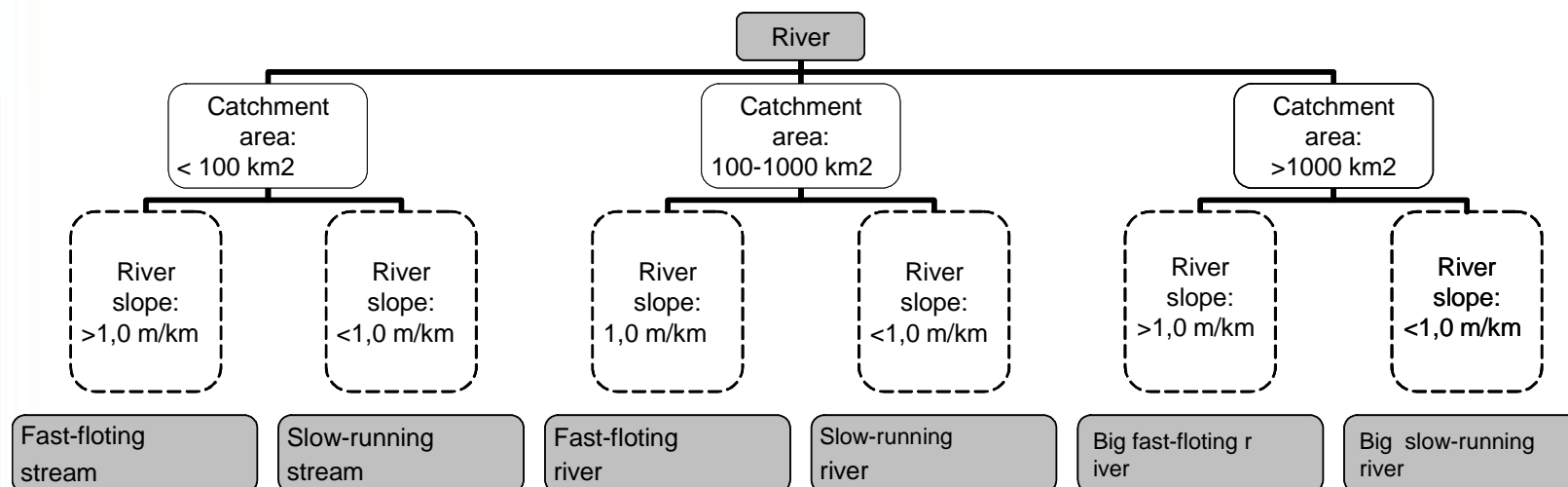
Kādas ir direktīvas prasības?

Visi virszemes ūdeņi kuri ir attiecināmu uz upju, ezeru, pārejas vai piekrastes ūdeņu kategoriju ir jāsadala tipos obligātajiem un izvēles faktoriem kādus tos nosaka direktīva

teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

- Sateces baseina platība
- Upju kritums

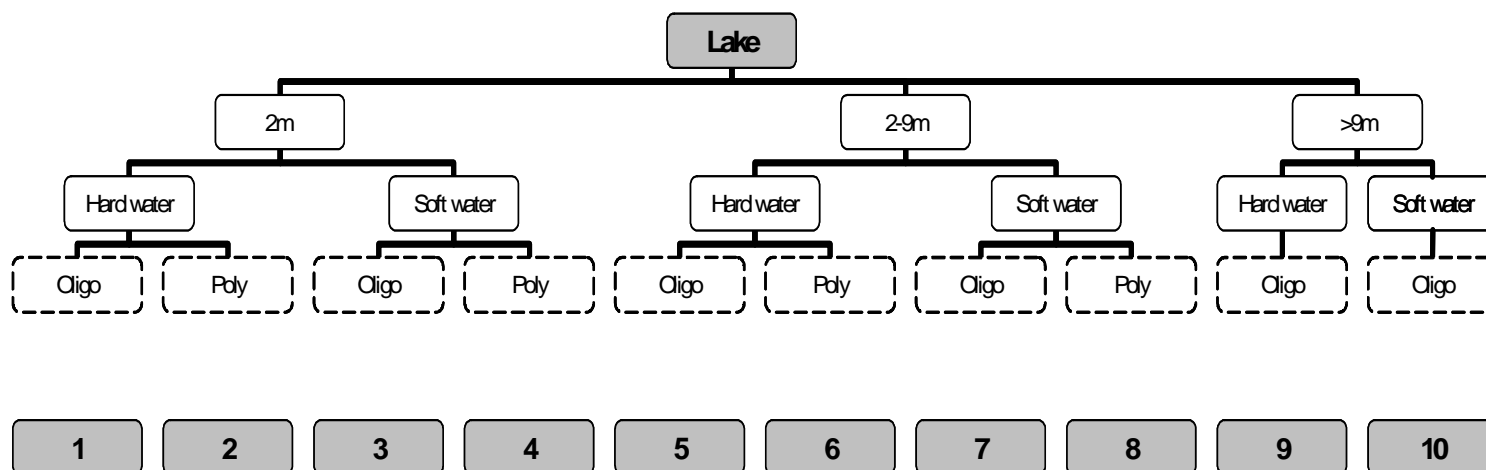

Obligatory factors

Optional factors

- Vidējais dziļums
- Ģeoloģiskie apstākļi raksturoti ar elektrovadītspēju
- Krāsainība

Obligatory factors

Optional factors

2004:

1. Tipoloģija ↓
2. **Etalonstāvoklis & slodzes** ↓
3. Ūdensobjekti ↓
4. Riska objekti ↓

MK Nr.858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību": 19.10.2004

- **Bioloģiskie elementi:**
 - Ūdensaugi
 - Grunti apdzīvojoši organismi
 - Zivis
- **Ķīmiskie elementi**
- **Morfoloģiskie rādītāji**

Etalonstāvoklis

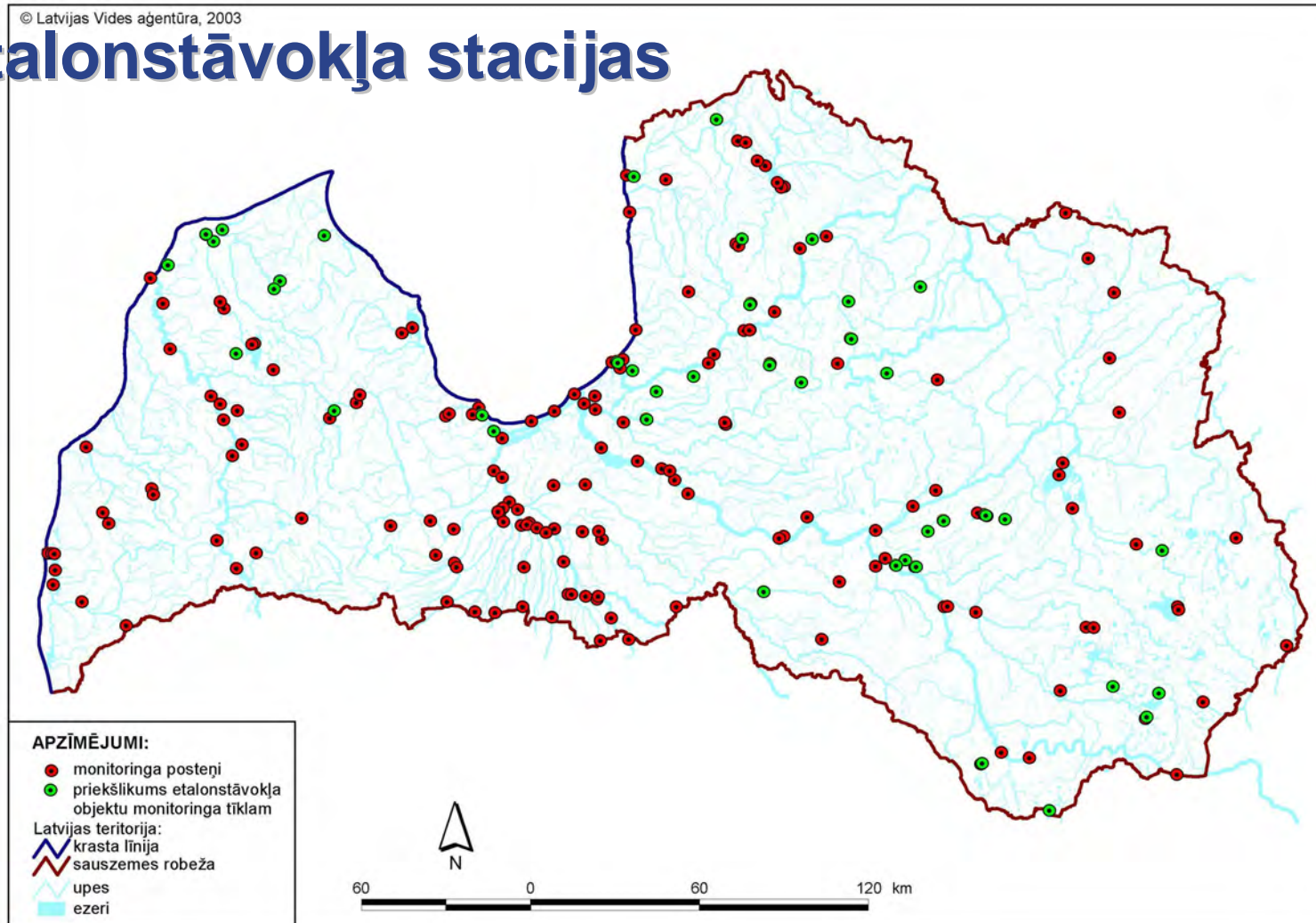
Indicative parameter of quality element	Type - 1	Type - 2	Type - 3	Type - 4	Type - 5	Type - 6
	Fast-floating stream with medium size catchment area	Slow-running stream with medium size catchment area	Fast-floating river with large size catchment area	Slow-running river with large size catchment area	Big fast-floating river with very large size catchment area	Big slow-running river with very large size catchment area
1 - Biological quality elements						
1.1 - Aquatic flora						
1.1.1- Macrophytes						
Overall surface coverage in percents:	never exceeds 30%	5 - 30%				
Species composition:	<i>Hildebrandia rivularis</i> , <i>Fontinalis antipyretica</i> , <i>Amblystegium riparium</i> <i>Potamogeton alpinus</i>	<i>Potamogeton alpinus</i>				
Indicator species			<i>Chara sp.</i> , <i>Nitella sp.</i> , <i>Najas marina</i> , <i>Stratiotes aloides</i>	<i>Myriophyllum alterniflorum</i> <i>Cladium mariscus</i> <i>Chara sp.</i> , <i>Nitella sp.</i> , <i>Najas marina</i>	<i>Isoetes lacustris</i> , <i>Lichinospora</i> , <i>Lobelia dortmanna</i> , <i>Littorella uniflora</i> , <i>Subularia aquatica</i> , <i>Sparganium affine</i>	<i>Sphagnum riparium</i> <i>fluitans</i> <i>Utricularia minor</i> , <i>Nuphar lutea</i>
Presence of indicator species			dominating	dominating	frequently	frequently
Indicator species coverage			>50%	>50%	>5%	>5%
Overall coverage with macrophytes			>80%	>50%	<30%	<30%
2- phytoplankton						
Presence of <i>Potamogeton alpinus</i> :	Presence	Presence				
1.1.2- phytoplankton						
	Are not applicable	Are not applicable				
1.2 - Benthic invertebrate fauna						
Saprobity index	1,0-1,5	1,3 - 1,5				
1.3 - Fish fauna						
Shannon index	Shannon- 0.5- 1.1	Shannon- 0.5- 1.1				
Number of native species	>2; typical- Salmo trutta, Lampetra	>2; typical- Salmo trutta, Lampetra				
Presence of red algae (Rhodophyta)			-	+ (<i>Batrachospermum sp.</i>)	+	+ (<i>Batrachospermum sp.</i>)
Presence of blue-green algae (Cyanophyta)			-	-	never exceeds 0,1-0,2%	never exceeds 0,1-0,2%

Ūdens Direktīva - teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

Etalonstāvokļa stacijas

© Latvijas Vides aģentūra, 2003

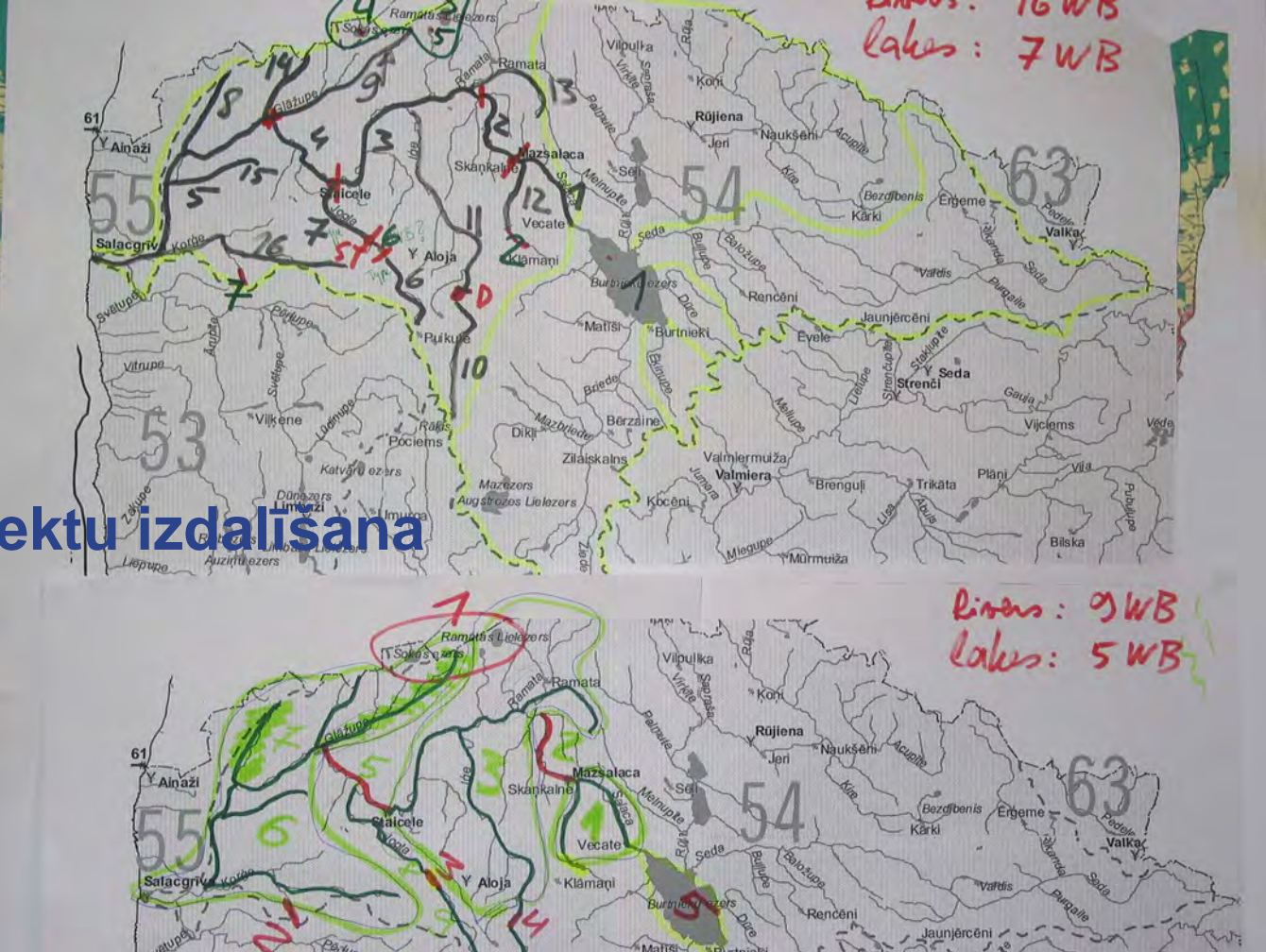

2004:

- 1. Tipoloģija
- 2. Etalonstāvokļa slodzes
- 3. Ūdensobjekti
- 4. Riska objekti

Ūdensobjektu izdalīšana

Ūdens Direktīva -

teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

Ūdensobjektu izdalīšana

2004:

1. Tipoloģija

2. Etalonstavoklis & slodzes

3. Ūdensobjektu izdalīšana

4. Riska objektu izdalīšana

2006:

Operatīvais
monitorings

2006:

Pētnieciskais
monitorings

2006:

Uzraudzības
monitorings

2006:

Sabiedrības informēšana un
konsultācijas

2008:

Upju baseinu
apsaimniekošanas plānu
darba varinti

2009:

Pasākumu programmas un
apsaimniekošanas plāni

2012:

Pasākumu programmas dzīvē

2005

teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

- Vides ministrija → **normatīvie akti**
- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras struktūrvienība: Upju baseinu pārvalde → **apsaimniekošanas plāni un pasākumu programmas**
- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras struktūrvienība: Vides aģentūra → **monitoringa programmas**
- Vides valsts inspekcija → **uzrauga pasākumu programmu īstenošanu**
- Konsultatīvā padome → **koordinē upju baseinu apgabala apsaimniekošanas pasākumus**
 - valsts pārvaldes institūcijas,
 - pašvaldības
 - nevalstisko organizācijas

Ūdens Direktīva - teorētiskais raksturojums un praktiskā pielietojamība

Paldies par uzmanību!

**Loreta Urtāne:
lur@carlbro.lv**

